

Hjelp til å velge materialer med lave utslipp

Grønn Materialguide og ECOproduct

Katharina Th. Bramslev
daglig leder
Grønn Byggallianse

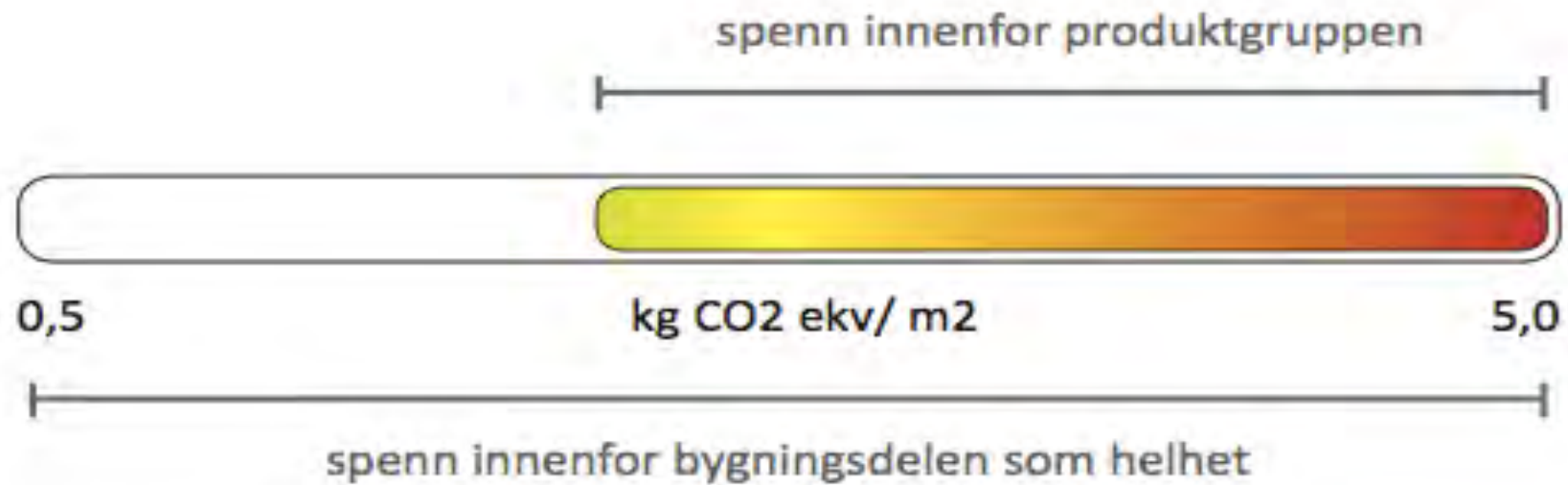
GRØNN BYGGALLIANSE

Vurderte miljøegenskaper:

- **Klimagassutslipp**
- **Ressursgrunnlag** (fornybart? /rikelig?)
- **Avhending** (kan ombrukes/ materialgjenvinnes/ energigjenvinnes?)
- **Kjemikalieinnhold** (høy/lav risiko for verstingsstoffer)
- **Inneklima** (høy/lav risiko for avgassing)

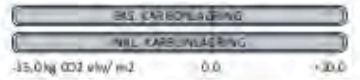

Produktforskjeller uttrykkes ved "slidere" i guiden

SAMMENLIGNING

KLIMAGASSUTSLIPP

RESSURSGRUNNLAG

AVHENDING

KEMIKALIENNHOLD

INNEKLIMA

MILJØDOKUMENTASJON

	KLIMAGASSUTSLIPP	RESSURSGRUNNLAG	AVHENDING	KEMIKALIENNHOLD	INNEKLIMA	MILJØDOKUMENTASJON
GIPSPLATER						
HELTRE PLATER						
KRYSSFINER						
MDF PLATER						
OSB PLATER						
SPONPLATER						
PRESSEDE TREFIBERPLATER						
TREULLSEMENT						

Syv bygningsdeler er med i dagens versjon

- Bygningsplater (8 produktgrupper)
  - Konstruktive materialer (5)
  - Gulvbelegg (10)
  - Utvendige kledninger (14)
  - Isolasjon (9)
  - Takteking (6)
  - Utvendige dekker (8)
- ...som en start...

Hver produktgruppe har et oppslag med informasjon

KLIMAVENLIGT

GULVTEPPE

PRODUKTBESKRIVELSE

Tekstile gulvbelegg kan være vevet, strikket, tuftet eller tovet. Råmaterialene kan være både naturlige og syntetiske. Fornybare vanlige europeiske råmaterialer til teppeproduksjon er ull, lin, ålegress og hamp. Sisal, latex, kork og kokos er fornybare råmaterialer fra tropiske områder. Syntetiske råmaterialer som PVC, polyamid, polypropylen og polyakryl er basert på olje og dermed ikke-fornybare.

Teppers bakside er ofte laget av bitumen, PVC, polyuretan (PUR) eller syntetisk gummi, men det finnes også produkter med en tekstil bakside. Andre naturbaserte baksider er lateks (naturgummi), kork, ullfilt eller jute. Tepper produseres både i Norden og i Europa, men mange råmaterialer kommer fra andre verdensdeler.

SIRKULÆR ØKONOMI

Det finnes flere teppeprodukter basert på resirkulerte råstoffer, spesielt plastmaterialer. Fornybare og resirkulerte råstoffer bør foretrekkes fremfor nye ikke-fornybare råstoffer. Flere store produsenter har returordninger for sine produkter, slik at disse kan inngå i nye produkter eller avhendes på en kontrollert måte. Tepper kan også gjenbrukes dersom de legges uten lim.

KLIMAVENLIGT

GULVTEPPE

INNEKLIMA

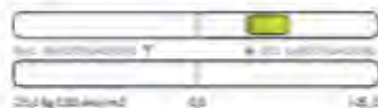
Festemetoden for teppet har også en miljøpåvirkning. Dersom det brukes lim, vil limtypen kunne bidra til avgassing og limet kan inneholde helse- og miljøskadelige stoffer. Når teppet skal skiftes vil et sterkt lim føre til at underlaget for teppet ødelegges. Et mindre sterkt lim er derfor å foretrekke ut fra miljøhensyn. Noen produsenter tilbyr smarte festesystemer som muliggjør festing uten lim, som er det beste.

Tidligere var tepper sett på som et dårlig alternativ for mange astmatikere på grunn av høy avgassing og støvavgivelse. I dag finnes tepper som er spesielt sertifisert for astmatikere, da både avgassing og støvavgivelse kan være meget lav. Dersom det er andre produkter i rommet som avgir mye gasser, vil et teppe ha stor depoteffekt, dvs oppta disse gassene og avgi dem til innemiljøet over tid.

KLIMAGASSUTSLIPP

(GRI 1021 | 1022) - 11412 | 1

Tepper basert på syntetiske fibre har generelt høyere utslipp enn naturlige fibre. Tetthet, transportavstand og levetid vil også påvirke utslippet.

KJEMIKALIINNHOOLD

(GRI 1021 | 1022) - 11412 | 1

Innhold av helse- og miljøfarlige stoffer varierer med produkt. Bitumen, som brukes som bakside i en del produkter, inneholder meget små mengder PAH, som står på Prioritetslisten.

RESSURSGRUNNLAG

Fornybare råmaterialer, både fra Europa og tropiske strøk, er vanlige, i tillegg til syntetiske råmaterialer. Noen produkter benytter resirkulerte råstoffer.

EMISJONER

(GRI 1021 | 1022) - 11412 | 1

Det er stor variasjon i avgassingsnivå for ulike produkter. Tepper basert på naturlige råmaterialer har generelt lavere avgassing enn produkter basert på syntetiske produkter.

AVHENDING

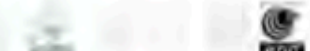
Teppets kvalitet og levetid har stor betydning for den totale miljøpåvirkningen teppet gir. Noen produsenter reklamerer med at teppet inkluderte baksiden er 100% resirkulerbart.

MILJØDOKUMENTASJON

(GRI 1021 | 1022) - 11412 | 1

Flere teppeprodukter har EPD og noen produsenter har dokumentasjon på avgassing til innemiljø. Det tyske GUT er en miljøsertifisering med strenge krav til avgassing rettet mot gulvtepper.

- Finn siste versjon hos byggalliansen.no/Publikasjoner (juni -17)
- Innspill sendes: materialguide@context.no
- Vi søker midler om oppdatering 2020

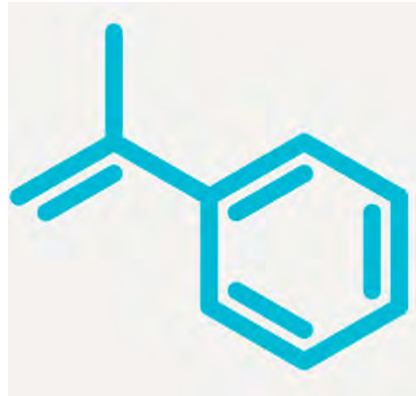
ECOproduct vurderer enkelte byggevarer

Inneklima

Emisjoner av gasser: TVOC, formaldehyd, ammoniakk og kreftfremkallende stoffer (målt etter 28 dager)

Luktmisnøye (dette bidrar ikke til poeng)

Helse- /miljøskadelige stoffer

Stoffer oppført i:

- REACH* SVHC og Annex XIV
- Den norske prioritetslisten
- CLP-forordningen

Ressursbruk

Fornybare/ ikke-fornybare råvarer

Bærekraftig/ ikke-bærekraftige råvarer

Bruk av sekundære materialer

Energibelastning

Drivhuseffekt

GWP (kg. CO₂-ekv.)

ECOproduct- metoden har fastsatt kriterier

Det gis en karakter fra 1 – 8 for de ulike miljøområdene, hvor 1 er best og 8 dårligst.

Som igjen gir en totalvurdering i form av symboler innen hovedområdene:

Karakter vs. symbol	
1. Utmerket	
2. God	
3. Gjennomsnittlig til god	
4. Gjennomsnittlig	
5. Tilgrensende gjennomsnittlig	
6. Marginalt gjennomsnittlig	
7. Dårlig	
8. Svært dårlig	

Eks: Inneklima

- Emisjoner av gasser (TVOC, formaldehyd, ammoniakk, kreftfremkallende stoffer) iht. NS-EN 15251
- Luktmissnøye (bidrar ikke til poeng)

Bedømming	Karakter	Kriterier
Utmerket	1	Naturstein, marmor, glass, metall, keramisk flis o.l. dokumentert som «Svært lavemitterende» iht. NS-EN 15251
God	2	<ul style="list-style-type: none"> • «Lavemitterende» iht. NS-EN 15251 • M1 klassifisering • GEV Emicode EC1 og EC1 Plus • GUT • VITO • SINTEF Teknisk Godkjenning
Gjennomsnittlig til god	3	-
Gjennomsnittlig	4	-
Tilgrensende gjennomsnittlig	5	-
Marginalt gjennomsnittlig	6	<ul style="list-style-type: none"> • M2 klassifisering • GEV Emicode EC2
Dårlig	7	-
Svært dårlig	8	<ul style="list-style-type: none"> • M3 klassifisering

ECOproduct

Protan

Protan AS Produsent

Historikk:

Saint-Gobain Glass AB Produsent

Moelven Modus AS Produsent

Ølen Betong AS Produsent

Forbo Flooring AS Produsent

Tarkett S.p.A. Produsent

HVA ER ECOPRODUCT?

ECOproduct er den eneste metoden som vurderer byggevarer basert på en tredjepartsverifisert miljøprofil utviklet i 2003 i et samarbeid mellom Byggjeneste, Gjøens Forsvarsbygg, SINTEF Byggforsk, Direktoratet for byggkvalitet, Husbanken, Byggemiljø, NCC, NAL i ECOBOX m.fl.

Det benyttes anerkjente, internasjonale standarder og referanser som grunnlag for vurderingen, i tillegg til enhver tid gjeldene norske myndighetskrav.

Det gis en miljøvurdering av byggevaren innen miljøområdene inneklimate, innhold av helse- og miljøskadelige stoffer, ressursbruk og drivhuseffekt. Desto lavere poengsum, desto bedre miljøprofil. I tillegg vises gjennomsnittsverdien i form av symbolene grønt, hvitt og rødt innen de ulike miljøområdene. På denne måten kan man på en enkel måte se om byggevaren er god, gjennomsnittlig eller dårlig.

INNEKLIMA

- Emisjoner av gasser
- Lukt/misnøye

RESSURSBRUK

- Fornybare/ikke fornybare materialer
- Bruk av sekundære materialer
- Energiforbruk

HELSE- OG MILJØ

- Stoffer på REACHs kandidatliste og/eller godkjeningsliste
- Stoffer på den norske prioritetslisten
- Stoffer i CLP-forordningen

DRIVHUSEFFEKT

- Globalt oppvarmingspotensial for produktet

Søk i ECOproduct

7 produkt(er) for produsent Protan AS

	Inneklima	Helse- og miljø	Ressursbruk	Drivhuseffekt
BP (BlueProof) takbelegg Protan AS		●	☐	☐
EX 1,6 Takbelegg Protan AS		●	☐	☐
G 1.5 Terrassemembran Protan AS		●	☐	●
SE 1,6 Titanium+ Protan AS		●	☐	☐
SE 1.2 Takbelegg Protan AS		●	☐	●
SE 1.6 Takbelegg Protan AS		●	☐	●
Torvtaksmembran Protan AS		●	☐	☐

Søk i ECOproduct

Last ned PDF

Per dato:

i dag

Oppdater

Torvtaksmembran

INNEKLIMA

Emisjon av gasser

Lukt

HELSE- OG MILJØSKADELIGE STOFFER

Innhold av helse- og miljøfarlige stoffer

3

RESSURSBUK

Materialressurser

6

Energiforbruk

6

DRIVHUSEFFEKT

GWP

4

PRODUSENT

Protan AS

GENERISK PRODUKT

Plastbaserte ettlags membraner

PRODUKTGRUPPE

Taktekking

BYGNINGSDELER

262 Taktekking

BREEAM-NOR

Produktet kvalifiserer til å samle poeng i BREEAM-NOR

ANTATT TEKNISK LEVETID

40 år

FUKTBESTANDIGHET

Påvirkes ikke

RENHOLDSVENNLIGHET

Ikke relevant

REFERANSEVERDI

GWP 6,87 kg/m²

Søk i ECOproduct

Per dato: i dag

Torvtaksmembran

INNEKLIMA

Emisjon av gasser

Lukt

HELSE- OG MILJØSKADELIGE STOFFER

Innhold av helse- og miljøfarlige stoffer

RESSURSBRUK

Materialressurser

Energiforbruk

DRIVHUSEFFEKT

GWP

EPD-referanse: NEPD-2039-912-EN

Protan AS

Torvtaksmembran

Produktet kvalifiserer til å samle poeng i BREEAM-NOR

Nr. 4309

Vurderingen er gyldig til 31.01.2025 forutsatt publisert på www.byggeportalen.no/EcoProduct
Denne rapporten er gyldig t.o.m. 31.12.2020.

Inneklima	Helse- og miljøskadelige stoffer	Ressursbruk	Drivhuseffekt
Vurdering ikke påkrevd for dette produktet (benyttes normalt utenfor dampspørre)	Innhold av helse- og miljøfarlige stoffer 3	Materialressurser 6 Energiforbruk 6	Globalt oppvarmingspotensial (GWP) 4

Produsent: Protan AS
 Generisk produkt: Plastbaserte ettlags membraner
 Produktgruppe: Taktekking
 Antatt teknisk levetid: 40 år
 Fuktbestandighet: Påvirkes ikke
 Renholdsvennlighet: Ikke aktuelt
 Referanseverdi GWP: 6.87 kg¹⁾

¹⁾ Referanseverdien for drivhuseffekt baseres bl.a. på øvrige produkter innen samme produktgruppe registrert i ECOproduct-databasen. Denne justeres 31.12. hvert år og kan påvirke karakteren for globalt oppvarmingspotensial påfølgende år.

ECOproduct vurderer byggevernenes faktiske klima- og miljøbelastning innen ovennevnte områder, basert på en produktspesifikk miljødeklarasjon (EPD) i henhold til ISO 14025 og NS-EN 15804.

Byggevernen rangeres på en skala fra 1-8 innen hver av disse miljøområdene, hvor 1 er best. Grønt, hvitt og rødt symbol vises i tillegg til karakterene for å visualisere vurderingen.

Rangering:

- 1 Utmerket
- 2 God
- 3 Gjennomsnittlig til god
- 4 Gjennomsnittlig
- 5 Tilgrensende gjennomsnittlig
- 6 Marginalt gjennomsnittlig
- 7 Dårlig
- 8 Svært dårlig (eller ufullstendig)

Søk i ECOproduct

Per dato: i dag

Torvtaksmembran

INNEKLIMA

Emisjon av gasser

Lukt

HELSE- OG MILJØSKADELIGE STOFFER

Innhold av helse- og miljøfarlige stoffer

RESSURSBRUK

Materialressurser

Energiforbruk

DRIVHUSEFFEKT

GWP

ENVIRONMENTAL PRODUCT DECLARATION

In accordance with ISO 14025, ISO 21930 and EN 15804

Eier av deklarasjonen:	Protan AS
Programoperatør:	Næringslivets Stiftelse for Miljødeklarasjoner
Utgiver:	Næringslivets Stiftelse for Miljødeklarasjoner
Deklarasjonsnummer:	NEPD-2039-912-NO
Publiseringsnummer:	NEPD-2039-912-NO
ECO Platform registreringsnummer:	00001117
Godkjent dato:	31.01.2020
Gyldig til:	31.01.2025

Protan Torvtaksmembran

Protan AS

www.epd-norge.no

Versjon 5.0 på gang

- Vi foreslår å innføre et femte område i ECOproduct – egnethet for ombruk og gjenvinning
- Datagrunnlaget økes for referanseverdiene for GWP klimagassutslipp
- Innstramming av kriterier for området Helse- og miljøfarlige stoffer og basere disse konsekvent på CLP-forordningen